az értesítést és örömmel vettek részt egy nagy és híres család találkozóján, mint hozzátartozók. Azóta többen telefonon is jelentkeztek már. Érdemes lenne folytatni a családtörténetet, kiegészítve a 20-21. századra is.

A sikeres est is bebizonyította, hogy a magyarörmények egy nagy családot alkotnak, valahol mindenki rátalál a rokonaira. Ez az együvé tartozás segített pl. a nagy traumák (Trianon, II. Vh.) miatt menekülő erdélyi magyarörmény családok hazai beilleszkedéséhez, otthonra találásához is, amikor a már gyökeret vert (a Trianon miatti menekültek) családok és az örmény katolikus egyházi gyülekezet segítette révbe érésüket.

Vikol Kálmán (középen) és kisegyüttese

Az est záróműsorában Vikol Kálmán fuvolaművész és kisegyüttese – köztük Márton fia zongorán – a többi furulyán és cimbalmon igazán derűs hangulatot varázsolt, szinte táncre perdítette a közönséget. Farsangidéző népzenei összeállításukkal, közös énekléssel zárult az est.

M

Gyertyánfy András

Vikol Kálmán és tanítványa

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és örmény önkormányzatai 20 éve

– 1001 mosolygós örmény arc -

Bevezető

E dokumentum- és képtár egy visszatekintés az elmúlt 20 év történetére. Van néhány olyan témakör, amelynek ismerete mindenképpen szükséges az emlékalbum

XIX. Nerses Bedros Örmény Katolikus Pátriárka fogadása templomban

értékeléséhez, megértéséhez. Ilyenek például az, hogyan is kerültek az örmények az elismert 13 kisebbség/nemzetiség közé, hogyan kerültem én személyesen kapcsolatba az örményekkel, örmény nemzetiségi önkormányzatokkal és hogyan látom helyemet és szerepemet az elmúlt több mint 20 év viharaiban és napsütésében, milyen külső és belső feltételek, körülmények között működött az Egyesület.

Az örmény kulturális életbe történő bekapcsolódásom, valamint az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület megalakulásának lehetősége és több mint 20 éves tevékenysége szempontjából fontosnak tartom az 1993-ban hatályba lépett, a nemzetiségek jogairól szóló LXXVII. Tv. ismeretét, amely sok mindent szabályozott, többek között azt is, hogy mely nemzetiségek kapnak jogot az önkormányzatisághoz.

Vizsgálnunk kell az erdélyi örményeket, hogy megfelelnek-e a törvényi követelményeknek, azaz legalább 100 éve honosak Magyarországon, számszerű kisebbséget képeznek-e és ápolják-e hagyományaikat, kultúrájukat és beszélik e saját nyelvüket. Tény, hogy az erdélyi magyarörmények több mint 100 éve honosak Magyarországon, több mint 350 éve élnek Erdélyben, számszerű kisebbséget képeznek, a létszámuk kb. 10-15 ezerre tehető és beszélik a saját nyelvüket, amely már közel 200 éve magyar, ápolják és megélik kultúrájukat, hagyományaikat, vallásukat. Sikerült

A karácsonyi klubban

sok évi küzdelmem után elérni, hogy az új nemzetiségi törvény (2011. évi CLXXIX. tv.) elismerje a hazai örménység magyar anyanyelvét is az örmény mellett. Ennek fényében megállapítható, hogy az örmény

Dr. Pál Emese a Szongott Kristóf-díj átvételén (Szongoth Gábor és dr. Issekutz Sarolta)

nemzetiségi önkormányzatiság a magyar anyanyelvű, túlnyomó többségben élő erdélyi magyarörmények nélkül a törvény szerint nem jöhetett volna létre.

Szongott Kristóf szamosújvári tanár, armenológus a XIX. század utolsó évtizedeiben az erdélyi örménységet magyarörménynek (magyarörménynek) nevezte el, hogy megkülönböztesse a külföldi diaszpórák örménységétől, akik beszélték az örmény nyelvet. Ezt a szóhasználatot az általa elindított Armenia magyar-örmény havi szemle folyóiratában (1887-1907) is megjelentette. Ezt a szóhasználatot vette át a magyarországi, Erdélyből elszármazott, évszázadok óta magyar kultúrán felnőtt örménység, hogy megkülönböztesse magát a XX. sz. második felében Keletről érkezett örményektől, akik a keleti örmény nyelvjárású örmény nyelvet beszélik. Őseink Erdélyben a nyugati nyelvjárás erdélyi változatát beszélték, amely kihalt a XX. századra. Ma használatos az erdélyi örmények között az „örmény gyökerű magyar" kifejezés is, amely összefügg a választásokkal, hiszen mi alapvetően ennek tarjuk magunkat, amikor a magyarok létszámát kell meghatározni.

A számarányokat tekintve ma Magyarországon az örmény nemzetiséghez tartozók túlnyomó többsége (kb. 98%) már kétszáz éve magyar anyanyelvű. Ennek ellenére mindenki büszke örmény gyökereire és boldogan vállalja e nemzetiséghez való tartozását, mert egy nagy múlttal, ősi kultúrával rendelkező, sikeres és megbecsült közösségnek tartja az örményeket és az ilyen közösséghez való tartozást jó megélni. A jereváni Örmény Tudományos Akadémián tett látogatásunkkor (2005) az akadémia elnökével is beszélgettünk erről, aki nagyon örült ennek és a fogadásunk során kijelentette, hogy a Kárpát-medencei örmény diaszpóra a legrégebbi diaszpóra, amely közel 800 év után is ápolja örmény gyökereit, kultúráját, hagyományait és örmény katolikus hitéletét...

Ha többet szeretne megtudni rólunk és élvezni az emlékalbum szép fotóit, az „1001" mosolygós magyarörmény arcot

2016-ban a Tarka Napon Krikor atya átadja a Pátriárka emlékkönyvét dr. Issekutz Saroltának. Jobbra: Tutsek Árpád

látni, akkor keresse meg az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesületet, ahol az emlékalbum megszerezhető.

dr. Issekutz Sarolta

Balogh Jenő

Gondolatok, gondok a Magyarörmény Tudástár tervezés és megvalósítás során

Miért történt minden előzetes beharangozás nélkül a Magyarörmény Tudástár bejelentése és bemutatása? Csak akkor mertük nyilvánosságra hozni az ötletet, amikor ténylegesen megkaptuk a pénzt hozzá. Pályázaton semmi esélyünk sem lett volna, nem is mertünk pályázni. Szerencsénkre 2017 őszén a Marczibányi téri kiállításunk megnyitóján megjelent *Varga Mihály* pénzügyminiszter úr is, akit letámadtunk az ötlettel. Nagyon tetszett neki, fontosnak tartotta a projekt elindítását. Szóbeli ígérvényt kaptunk arra, hogy a saját keretéből támogatja, de technikai okok miatt a pénz egy évet késett. Csak akkor álltunk ki vele a nyilvánosságra, amikor a pénz megérkezett és belevágtattunk.

Mikor és hogyan merült fel a Magyarörmény Tudástár alapító gondolata?

Több indító gondolat, megoldandó probléma volt.

- **Sok anyag gyűlt össze az évek alatt.** Az elmúlt húszon év alatt sok anyag gyűlt össze és azokat meg kell őrizni (örmény tárgyú könyvek, kiállítási anyagok, családi dokumentumok, genealógiával foglalkozó levelek, elhangzott előadások, stb.). Az Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek egy olyan kiadvány, amelybe szeretjük „begyűrni" a megőrzendőket. Nagyon sok mindent sikerült is, amelyre büszkék vagyunk. De a hely is kicsi és nem lehet ezen a módon megoldani minden archiválási feladatot. Ki kellett találni valamit a jelen értékmentésre. A jelen mellett ott van múlt is, tekintettel arra, hogy az őseink által gyűjtött információ az ő időszakuknak megfelelő módon, könyvben, folyóiratban, dokumentumban került rögzítésre.
  Gondolnunk kell arra, mi lesz ezzel a sok anyaggal, ha …
- **2015-2016-ben a Tanulmányi verseny lebonyolításakor jó lett volna egy „örmény tankönyv"**
  Tanulmányi verseny téma-összeállítására ajánlani kellett forrásanyagot, tananyagot a felkészüléshez. Mit ajánljunk? A problémát - akkor átmenetileg - úgy oldottuk meg, hogy válogattunk néhány könyvet, kijelöltünk néhány fontos részt belőle, tanulmányokat digitalizáltunk és elküldtük a jelentkező diákoknak. Olyan kérdéseket állítottunk össze, amelyekre a válaszok az általunk ajánlott tanulmányokban megtalálhatók.

Végül is a választott megoldás:

- Az örménységről szóló tudásanyag **legyen alternatív és legyen interaktív**.
  Adjunk teret az **alternatív elméleteknek**, különös tekintettel arra, hogy a mai technika lehetővé teszi, hogy többet is és részletesebben is megjelentethetünk. Jelentessünk meg több könyvet, elméletet, tanulmányt, előadást...
  A válogatás és feltöltés során nem kívánunk szakértőként mérlegelni és igazságot tenni az írások között, ezért törekszünk arra, hogy minden,